

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Qvæstio XX. De amore Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

testatoris tanquam signum illius dicitur, nulli potest esse dubium. Vtrum verò hæc omnia signa semper significet volitionem, aut nolitionem, quæ propriè & formaliter sit in Deo: an verò tria priora, quando quod Deus præcipit, prohibet, aut consulit, non impletur, solum metaphoricè dicantur signa voluntatis diuinæ, quasi in Deo nulla sit volitio formaliter eorum, quæ ita præcipit aut consulit, sed solum in præcipiendo & consulendo se habeat ad modum volentis, multi, vt artic. 6. disput. 1. retulimus, affirmant: idque redolet D. Thomas hoc loco artic. 11. maxime in responsione ad vltimum. Contrarium nos ostendimus disputatione citata, nempe esse vera signa voluntatis conditionalis, quæ formaliter est in Deo, quæ vult talia fieri, si ipsi etiam homines per suum liberum arbitrium eadem velint. Poterit tamen quis fortè interpretari D. Thomam, vt solum velit non esse signa voluntatis absolutæ, quæ formaliter sit in Deo: non verò negare esse signa voluntatis conditionalis.

A dum quæstione præcedente artic. 6. dictum est. Atque adeò actum peccati, quoad esse in particulari quod habet à libero arbitrio operante contra legem suam, ac proinde operante non id, ad quod operandum à Deo collatum est, non diligit. Probatur ergo prior pars conclusionis, quia diligere est velle bonum: Deus autem omnibus, quæ ab ipso sunt, vult cum minimum bonum ipsum existentia, estque saltem vniuersalis causa illius per suam voluntatem, vt quæstione præcedente ostensum est: ergo Deus diligit omnia quæ sunt. Posterior verò pars conclusionis probatur: quoniam nostra voluntas mouetur à bonitate rerum, ac proinde amor noster efficitur tamquam à parte causæ à bonitate rerum cognita, amor verò diuinus est causa bonitatis rerum. Hoc loco illud animaduerte, licet velle bonum alicui, sit diligere illud: attamen, vt 2. 2. q. 27. artic. 2. dicebamus, diligere ac amare aliquam rem latius patet: affici namque voluntate ad aliquid, est etiam illud diligere: non tamen est velle eadem bonum.

Amor noster ex parte efficitur à rebus: amor Dei est causa bonitatis rerum.

Amor benevolentia, & amicitia & concupiscentia quid.

QVÆSTIO XX.

De amore Dei.

ARTICVLVS I.

Vtrum in Deo sit amor.

Amor, qui in Deo, odium in Deo, & de restat: reliqua verò affectus non nisi metaphoricè.

A c, & sequenti quæstione disserit D. Thomas de iis, quæ ad actum diuinæ voluntatis spectant. Conclusio huius articuli hæc est, In Deo est amor. Quæ conclusio est de fide, vt constat ex illo 1. Ioann. 4. Deus charitas est. Et ex illo Sapient. 2. Diligis omnia que sunt. Probatur verò à D. Thoma, quoniam in Deo est voluntas pro actu voluntatis, vt quæstione præcedente visum est: sed primus actus voluntatis, sicut etiam primus actus appetitus sentientis, est amor, qui necessariò antecedit cæteros, vt optimè ostendit D. Thomas: ergo in Deo est amor.

Ex actibus & affectibus, quos 1. 2. q. 23. connumerat, solos tres tribuit Deo, nõ vt sunt cum transmutatione aliqua, quo pacto passionis dicuntur, atque ad appetitum sentientem pertinent, sed vt sunt actus voluntatis, neque amorem, & gaudium circa bonum, odium verò sepe detestationem circa malum, reliquos autem egregiè docet in responsionibus argumentorum imperfectionem habere annexam, & ideo Deo non, nisi metaphoricè, tribui posse.

C Circa responsonem ad tertium animaduertendum est. Amorem distingui in amorem amicitia, seu potius benevolentia, & in amorem concupiscentia. Amor benevolentia est, quo nobis, aut alteri volumus aliquod bonum. Amor verò concupiscentia est, quo volumus tale bonum. Itaque vnus & idem amor, vt terminatur ad rem quam nobis aut alteri volumus, appellatur amor concupiscentia, vt verò terminatur ad nos, aut alterum, cui illud volumus, dicitur amor benevolentia. Dicitur etiam amor amicitia, sed tunc propriè, quando est ad alterum, qui redamare potest, atque adeò qui intellectu & voluntate præditus est. Amicitia namque propriè est inter duos, positæque est in mutuo amore & communicatione, vt 2. 2. q. 24. artic. 1. latè explicauimus. Amor ergo, quo Deus diligit creaturas intellectu minime præditas, si spectetur quatenus per eum vult, vt habeat bonitates ac perfectiones, quas illis communicat, dicitur Ferrariensis 1. contra gentes, cap. 91. Scotus, Durandus, Gabriel, & alij in 3. dist. 32. non esse quidem amorem concupiscentia, sed esse amorem, non propriè amicitia, sed quasi amicitia. Possumus tamen illum appellare amorem benevolentia, quo illis ea bona, ac perfectiones vult: si verò spectetur quatenus vult creaturas illas, esse ita perfectas in vltimo hominum, simulque in gloriam suam, ad manifestationem scilicet suæ sapientia, bonitatis, & potentia, est amor concupiscentia, quo eas sibi, & nobis ita vult esse. Damnatos licet non diligit Deus amore amicitia, diligit tamè amore benevolentia, & concupiscentia, perinde atque res intellectu carentes, quo ad ipsorum esse naturale.

Damnatos qui amore diligit Deus.

ARTICVLVS II.

Vtrum Deus omnia amet.

Deus quatenus diligit omnia.

C ONCLUSIO est, Deus diligit omnia, quæ aliquando sunt: aliter tamen ac homo. Prior pars est de fide, vt patet ex illo Sapientia 2. Diligis omnia, que sunt, & nihil casti eorum que fecisti. Intelligendum verò est, Deum diligere omnia, quæ sunt, quatenus ab eo ea intadente sunt proximè vel remotè. Vnde actum peccati diligit quoad entitatem ipsam, quatenus influere vult concursu generali, vt id sit, quod arbitrium creatur pro sua libertate efficere voluerit, quòdque præuidet futurum esse actum peccati: mallet tamen vt nunquam efficeretur, quemadmo-

ARTICVLVS III.

Vtrum Deus equaliter diligit omnia.

F VÆSTIO hæc facilis est. Ex parte enim actus, quo Deus res diligit, omnia equaliter diligit: quippe cum vnus & idem ac simplicissimus sit comparatione omnium. Ex parte verò boni, quod eo actu vult rebus, quas diligit, non omnia diligit equaliter, sed meliora magis diligit. Veraque pars conclusionis perspicua est, & certa.

ARTI

ARTICVLVS IV.

Vtrum Deus semper diligit magis meliora.

O N C L V S I O affirmat. Quo loco animaduerte, cum Deum diligere creaturam aliquam sit ipsi creaturæ velle bonum, eatenusque dicatur diligere magis creaturam vnā, quā aliam, quatenus vni vult maius bonum, quā alteri, vt articulo præcedente dictum est, duobus modis posse vnum dici magis dilectum à Deo, quā aliud. Vno modo, quia vult illi absolute maius bonum. Atque ita, quæ absolute plus habent perfectionis, à Deo magis dilecta sunt. Altero, quia alicui vult maius bonum in præmium antecedentium meritorum, quo pacto ij homines, qui meliores sunt ex meritis, aut propriis, aut Christi Domini, cum illis communicantur, sunt à Deo magis dilecti, quia, propter maius bonum meritum, quod habent, & quo gratiores Deo redduntur, vult illis cumulatius præmium.

Dicitur magis esse magis dilectum à Deo quā aliud.

Dilexit magis Christus Deum, quā Ecclesiam, quā quicumque.

Circa responsonem ad primum Bernardus in sermone de Maria Magdalena, & in sermone de triplici custodia manus, linguæ, & cordis, atque in sermone 57. paruo, & duodecimo super Cantica affirmat, *Christum plus dilexisse corpus Ecclesie, quā suum proprium corpus, propriamque vitam: quandoquidem illam tradidit pro Ecclesia.* Vnde sermone 57. citato, *corpus Ecclesie amabilius esse ipso corpore Christi affirmat.* Meritò tamen D. Thomas hoc loco docet, Christum vitamque illius sanctissimam, multò meliorem esse, quā totum genus humanum, & atque etiam vniuersitatem creaturarum, ac proinde esse quid amabilius, magisque Christum, quā homo est, dilectum esse à Deo, quā dilecta sit vniuersitas creaturarum. Etenim non solum contulit præclariora dona, quā sint bona vniuersitatis creaturarum, sed etiam bona omnia creaturarum, tam naturalia, quā supernaturalia, in laudem & honorem Christi Domini tamquam in finem ordinauit, iuxta illud ad Hebr. 1. *Propter quem, omnia, & per quem omnia.* Porro Christus offerendo, atque ad breue tempus vitam corporalem pro salute generis humani amittendo, maius bonum honestum tam præclaro humilitatis, obedientie, & caritatis opere sibi voluit, ac comparauit, quā sit bonum vitæ, quod ad breue tempus amittit, vltra exaltationem, honorem, ac laudem, quæ ea ratione fuit adeptus, copiosissimumque fructum qui humano generi inde refulsavit. Etenim licet homo liberalis ac magnificus, sua bona in aliorum vtilitatem diffundat, maius tamen est bonum honestum liberalitatis ac magnificentie, quod sibi comparat ac vult, quā sint bona, quæ in aliorum vtilitatem diffundit: quare licet alios diligit, in quos liberalis ac magnificus est, plus tamen seipsum diligit, bonum honestum, ac virtutis sibi eligendo. Verum de hac re copiosius 3. part. q. 1. art. 2. disputauimus. Neque refert, si quis dicat, humanitatem Christi in triduo non habuisse bonum vniouis cum Verbo: quia interim, dum non existeret, vnita non erat Verbo. Non, inquam, id refert, quoniam quantum bonum fuisset humanitatem in triduo vnitam esse Verbo diuino, tantum bonum honestum ac meritum, laude amplissima dignum ex morte propter Deum, atque in salutem humani generis tolerata, & ex voluntate carenti ob eundem finem prædicta vnione redundauit. Cum tamen illo eodem triduo partes humanitatis Verbo diuino vnite permanerint.

A Circa responsonem ad secundum animaduertendum est. Quamuis Deus quoad naturalia plus dilexerit singulos Angelos quā singulos puros homines: quoad supernaturalia verò, cum Angelis, aut hominem plus dilexerit, cui maiorem gratiam & gloriam contulit, plus tamen dilexisse hominum vniuersitatem, sub qua Christum Dominam, sanctissimamque eius matrem comprehendimus, quā dilexerit vniuersitatem Angelorum: quippe cum nō solum gratiam habitalem & gloriam Christi, sanctissimæque illius Marris hominum communitati contulerit, sed etiam gratiam vnionis hypostaticæ cum humanitate Christi propter homines effecerit, quæ inter omnia dona generi humano collata principem locum tener. Atque id est quod Paulus ad Hebr. 2. admiratur dum ait: *Nusquam Angelos apprehendit, sed semen Abrahæ apprehendit.*

Plus à Deo hominū vnice sitatem, quā Angelorū fuisse dilectam.

B In responsonem ad tertium egregie docet Dñus Thomas, quāuis ex Scripturis sanctis constet, Ioannem Apostolum à Christo fuisse peculiariter dilectum, quoad peculiariora signa familiaritatis & amoris, quæ erga eum ostendit, temerarium tamen esse iudicare, vtrum in eo sensu præ cæteris omnibus Apostolis fuerit à Deo dilectus, quod ei abundantior gratiam, merita, & gloriam donauerit. Proverbiorum namque 16. tanquam Deo proprium tribuitur, quod sit *spiritum, meritorumque cuiusque ponderator.*

D. Ioannes Apostolus à Christo peculiariter dilectus.

C In responsonem ad quartum docet, collatione facta inter innocentem & penitentem, illum esse à Deo magis dilectum, cui maiorem gratiam & gloriam voluit, quippe cum voluerit illi maius bonum. Cæteris tamen paribus, præstantius esse innocentem fuisse, quā penitentem: eò quod innocentis status includat Deum numquam offensum fuisse, quod bonum est: penitentis verò necessariò ponat Dei offensionem, quod malum est.

Vter sit Deo magis dilectus, innocens, an penitens.

D In responsonem ad quintum habes, hanc propositionem non esse simpliciter concedendam, *Deus plus diligit peccatorem prædestinatum quā iustum reprobum.* Cum enim Deum diligere, sit velle bonum, & Deum magis diligere, sit velle maius bonum, comparationeque diuersorum temporum ex æternitate velit diuersa bona, diligitque, & odio habeat vnum & eundem peccatorem, qui modò in gratia, modò in peccato existit, sit, vt propositio illa falsa sit, si intelligatur pro tempore, in quo reprobus est iustus, prædestinatus verò est in peccato, sicut propositio significare videtur. Si verò intelligatur pro tempore in quo, qui modò existit in peccato, erit in gratia, vitamque æternam cõsequetur, & qui modò est iustus, discedet cum peccato & damnabitur, vera est: non tamen est concedenda sine distinctione.

Plus diligit à Deo peccatorem prædestinatum, quā iustum reprobum, non esse simpliciter concedendum.

QVÆSTIO XXI.

De iustitia & misericordia Dei.

ARTICVLVS I.

Vtrum in Deo sit iustitia.

D VÆ sunt conclusiones huius articuli. Prior est: In Deo non est iustitia commutatiua. Posterior: In Deo est iustitia distributiua.

Contra priorem obiicitur. Primò, quoniam, vt D. Thomas 2. 2. q. 61. artic. 4. ad primum ait, *forma diuini iudicij ascenditur secundum rationem commutatiua.*